

Vem ska gymnas?

UPPHANDLING. Många instämmer nog i påståendet att det är kommunpolitikernas uppgift att gynna det lokala näringslivet. Men vad betyder det egentligen att "gynna" det lokala? Bör politiker vid upphandlingar ge lokala leverantörer kontrakt även när det finns billigare alternativ med samma kvalitet från konkurrerande företag i andra kommuner?

Så fort innebörden av att "gynna" konkretiseras blir det uppenbart att gynnandet av en part föresätter att någon annan missgynnas. Dessutom innebär gynnandet av det lokala ofta att skattemedel används mindre effektivt. När det beaktas råder betydligt större oenighet.

I en enkätundersökning besvarade i 184 högt uppsatta politiker och tjänstemän i samtliga kommuner frågan "Bör kommunen köpa av en lokal leverantör, trots att det finns ett billigare fullgott alternativ?". Cirka 75 procent av svarade mej.

Men när Visma InfoLine ställde en liknande fråga till 1 600 småföretagare ville 85 procent att kommunpolitiker ska gynna lokala företag.

Till saken hör att Lagen om

offentlig upphandling (LOU) säger att "upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt". Det of-fentliga ska vara opartiskt och rättvis konkurrens ska råda mellan företag som vill leverera.

Politiker som finner det acceptabelt att gynna lokala företag bortser antingen från lagen eller är omedvetna om dess existens. Som Dagens Samhälle kunde visa i somras (se fotnot) finns skäl att tro att det förstnämnda gäller: LOU är den lag som ogillas mest. Det är naturligtvis ammärkningsvärt.

Det är dock inte självklart att lagstiftning om offentliga upphandlingar är att föredra. Vad kommuner vinner på ökad konkurrens kanske går förlorat i ökade kostnader för flera upphandlingsprocedurer eller i brister i beställarkompetens.

En annan aspekt är att väljarna kan vilja att politiker gynnar lokala företag även om den kommunala servicen blir lite dyrare. Surveynstitutet i Väx-

jö fick därför ställa frågan "Bör kommunen köpa av en lokal leverantör, trots att det finns ett billigare fullgott alternativ?".

till en medborgarpanel som i 877 besvarade. Svaren placerar väljarkåren ungefär mitt emellan politikerna och företagen: 54 procent tycker att kommunen ska gynna lokala företag! De skilda resultaten från politiker, företagare och medborgare vittnar om frågans komplexitet.

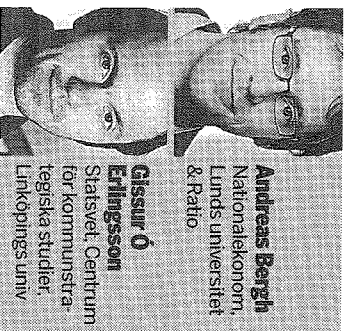
Skulle kommunerna köpa förhållandevis dyrare från lokala företag vore det knappast en förbättring av företagsklimatet som helhet. Däremot skulle den kommunala servicen kosta mer. Lokal upphandling riskerar också ge upphov till misstanekar om att politiker till misstänkt mot en lokal företagare beror på egenintresse eller vänskapsband, snarare än omsorg om skattebetalarna eller det lokala företagsklimatet.

När våra forskningsresultat blev kända i somras (SVD 10/8-09) reagerade ledarskribenter på

olika sätt. Många fann det upprörande att en av fyra politiker är beredd att bryta mot LOU. Men kritiska röster höjdes också mot lagen i sig.

Klart är att vi behöver tyllig-göra vilken typ av lojalitet vi kräver av våra politiker. Vi behöver också öppna diskutera hur lagen om offentlig upphandling bidrar till en sådan lojalitet.

Den översyn som nu pågår av Lagen om offentlig upphandling bör rimligen analysera detta - förutom att ta upp viktiga aspekter som insyn i kommunala bolag och entreprenader.

Anders Bergh
Nationalekonom,
Lunds universitet
& Ratio

Gissur Ó Eflingsson
Statsvetar Centrum
för kommunstrategiska studier,
Linköpings universitet

Författarna är verksamma inom forskningsprojektet *Tillit och korruption i lokalpolitiken*, finansierat av Vetsenskapsrådet

LÄS MER PÅ WEBBEN
dagenssamhalle.se/debat

färdig med dansen vid 41 år, ska ha goda möjligheter att sadla om. Karriärväxlingen kan göras genom en femårig omställningsersättning, som är högre än den senare pensionen. Hur kan det vara negativt för en person i yngre medelåldern som inte längre kan fullfölja sitt yrke?

Anders Nyström har helt rätt i att politiska beslut om pensionssystem ligger bakom den komplexa situation som råder i dag. Men det behöver inte betyda att alla politiker uppskattar det. Nu är det dags att fatta nya politiska beslut för att komma tillrätta med en ohållbar situation, där institutionerna får så oförutsägbara konsekvenser att de får svårt att anställa över huvud taget.

Pensionssystemet som föreslås kan sänka månadskostnaderna på en institution med runt 4 000 kronor för en dansare, runt 2 000 kronor för en sångare och runt 1 500 kronor för en skådespelare. Det är pengar som skulle kunna användas till högre löner, större produktionser eller fler anställda.

Viktigt är att institutionerna får behålla de pengar som blir över när nya systemet införs, så att de kan användas i verksamheten. Det gynnar både sångare, dansare och institutioner.

Madeleine Stjefstedt
Kultur- och idrottsborgarråd (FFP),
Stockholm

LÄS MER PÅ WEBBEN
dagenssamhalle.se/debat